

Justitieutskottets yttrande 2019/20:JuU4y

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 12 mars att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 och eventuella följdmotioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Den 24 mars beslutade konstitutionsutskottet att förlänga tiden för övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse och eventuella följdmotioner till den 17 september 2020.

Ingen motion har väckts i ärendet.

Utskottet är kritiskt till att många äldre tillkännagivanden fortfarande inte är slutbehandlade. Det är enligt utskottet anmärkningsvärt att regeringen, trots att riksdagen i vissa fall har gjort flera tillkännagivanden i en fråga, inte har vidtagit fler åtgärder. Inte heller redovisas på ett tillfredsställande sätt när de olika tillkännagivandena beräknas vara slutbehandlade. Utskottet är även kritiskt till att regeringen i flera fall dröjt alldeles för länge med att tillsätta utredningar.

Vidare bör vissa tillkännagivanden som redovisas som slutbehandlade inte anses vara det eftersom de åtgärder som vidtagits inte är tillräckliga för att tillgodose det som efterfrågas i tillkännagivandet.

Slutligen anser utskottet att det finns ett flertal tillkännagivande som regeringen felaktigt anser som slutbehandlade genom att en utredning tillsatts. Dessa tillkännagivanden kan enligt utskottets mening dock inte anses slutbehandlade förrän utredningen är klar.

I yttrandet finns två avvikande meningar (S, C, V, L, MP).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I regeringens skrivelse redovisas behandlingen av sammanlagt 66 riksdagsskrivelser som riktats till regeringen med anledning av justitieutskottets betänkanden: fem från riksmötet 2014/15, sex från riksmötet 2015/16, nio från riksmötet 2016/17, 13 från riksmötet 2017/18, 21 från riksmötet 2018/19 och 11 från riksmötet 2019/20. Av dessa redovisas 42 som inte slutbehandlade och 24 som slutbehandlade.

Slutbehandlade tillkännagivanden

I det följande redovisas regeringens redogörelse för några av de tillkännagivanden som regeringen anger som slutbehandlade.

Fler områdespoliser och kommunpoliser

Riksdagen har i ett tillkännagivande ställt sig bakom det utskottet anför om fler områdespoliser och kommunpoliser (bet. 2016/17:JuU1, punkt 12, rskr. 2016/17:90).

I skrivelsen anför regeringen följande (s. 27 f.):

I skrivelse 2016/17:75 redovisades denna punkt som slutbehandlad. Riksdagen ansåg dock att regeringen inte hade redovisat tillräckligt med vidtagna åtgärder för att tillkännagivandet skulle kunna anses slutbehandlat (bet. 2016/17:KU21, rskr. 2016/17:296). I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6) meddelade regeringen att punkten därför åter står som öppen.

Kommunpoliser och områdespoliser etablerades som viktiga polisiära funktioner i lokalsamhället i och med myndighetsombildningen 2015. Kommunpolisernas huvuduppdrag är att driva myndighetens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i samverkan med kommunen och övriga samhället. Områdespolisernas ska arbeta långsiktigt med kontaktskapande, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete utifrån framtagna problembild. De ska vara kända i lokalsamhället och besitta goda kunskaper om sitt område. Områdespoliserna kan tas i anspråk som ingripanderesurs och vid kommanderingar, men helst inom sitt eget område.

I regleringsbrevet för 2017 gav regeringen Polismyndigheten i uppdrag att analysera och bedöma hur långt myndigheten har kommit i målsättningen med en mer närvarande och tillgänglig myndighet i lokalsamhället. För att säkerställa att områdespoliser etableras och kan verka på det sätt som är avsett gav regeringen i regleringsbrevet för 2018 Polismyndigheten i uppdrag att i årsredovisningen för 2018 redovisa i vilken utsträckning det finns områdespoliser på lokalpolisområdesnivå och i vilken utsträckning dessa arbetar fredat med kontaktskapande, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete.

Enligt Polismyndighetens årsredovisning för 2018 hade samtliga 290 kommuner, vid 2018 års utgång, tillgång till en kommunpolis. I vissa fall

finns flera kommunpoliserna i samma kommun, och i andra fall finns kommunpoliserna som ansvarar för flera kommuner samtidigt. Antalet områdespoliserna ökade från 580 i december 2017 till 616 i december 2018. Områdespoliserna fanns vid utgången av 2018 i 90 av de 95 lokalpolisområdena, jämfört med december 2016 då det fanns områdespoliserna i drygt hälften av lokalpolisområdena.

I fördelningen av resurser har utsatta områden varit prioriterade och den personella resursen har ökat i dessa områden. I regleringsbrevet för 2018 gav regeringen Polismyndigheten i uppdrag att redovisa vilka långsiktiga mål myndigheten har för arbetet i utsatta områden och hur dessa mål ska operationaliseras. Polismyndigheten skulle också göra en bedömning av vilka polisiära åtgärder som krävs framöver i de utsatta områdena. I årsredovisningen för 2018 beskriver Polismyndigheten att en långsiktig strategi har tagits fram för det polisiära arbetet i de utsatta områdena. I strategin beskrivs både långsiktiga och kortsiktiga mål för polisens arbete. Myndighetens långsiktiga vision är att det inte ska finnas några utsatta områden i Sverige. På kortare sikt är målet att den negativa utvecklingen i utsatta områden ska vändas så att tryggheten ökar och att det finns en god förmåga att bekämpa brott. Ett av de arbetssätt som Polismyndigheten lyfter fram för att komma tillrätta med utsatta bostadsområden är att vara en fysiskt närvarande polis som arbetar relationsskapande och gränssättande med åtgärder utifrån lokala lägesbilder. En av förutsättningarna för att kunna vara mer närvarande är enligt Polismyndigheten regeringens satsning på fler polisanställda. Polismyndigheten har påbörjat arbetet med regionala handlingsplaner för att omhänderta strategin och utvecklingen i områdena är planerad att följas upp årligen genom analys av förändringar i de lokala lägesbilderna och arbetet ska följas upp och mätas mot definierade effektmål.

Härutöver kan nämnas att polisen använder medborgarlöften, medborgardialoger och lokal samverkan som verktyg för att skapa en effektivare brottsförebyggande och trygghetsskapande verksamhet. Medborgardialoger ger en fördjupad kunskap om den lokala lägesbilden och bidrar samtidigt till att medborgarnas förtroende för polisen ökar genom den relation som uppstår vid mötet. Samverkansöverenskommelser utgör grunden till arbetet med medborgarlöften och beskrivs vara av avgörande betydelse för samverkan med kommunerna. Vid utgången av 2018 fanns utfärdade medborgarlöften i 287 av landets 290 kommuner. Detta är en ökning i förhållande till de 280 kommuner som hade medborgarlöften vid utgången av 2017.

Vidtagna åtgärder redovisades och tillkännagivandet ansågs slutbehandlat i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6). Punkten är därmed slutbehandlad.

Mer praktik i polisutbildningen

Riksdagen har i ett tillkännagivande ställt sig bakom det utskottet anför om mer praktik i polisutbildningen (bet. 2016/17:JuU1, punkt 21, rskr. 2016/17:90).

Regeringen anför i skrivelsen bl.a. att Polismyndigheten har utformat utbildningen så att det ska vara en ändamålsenlig balans mellan teori och praktik. Bland annat innehåller utbildningen en hel termins praktik, den s.k. aspiranttjänstgöring. Dessutom har myndigheten på eget initiativ inlett en översyn av utbildningens innehåll för att återigen pröva om det råder balans mellan teori och praktik.

Vidare så redovisades de vidtagna åtgärder och tillkännagivandet ansågs slutbehandlat i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6). Punkten är därmed slutbehandlad.

Brott mot äldre

Riksdagen har i ett tillkännagivande anført att Polismyndigheten bör få i uppdrag att vidta åtgärder för att säkerställa att brott mot äldre förebyggs och utreds effektivt i hela landet, och detta arbete bör redovisas årligen till regeringen (bet. 2016/17:JuU1, punkt 35, rskr. 2016/17:90).

I skrivelsen anför regeringen följande (s 30 f.):

Regeringen har i regleringsbrevet för 2018 gett Polismyndigheten i uppdrag att redovisa och bedöma effekten av vidtagna åtgärder mot bedrägeribrott och brott mot äldre. Polismyndigheten redovisar att man under 2018 vidtagit en rad åtgärder, både reaktiva och proaktiva, för att förbättra bekämpningen av brott mot äldre personer. Utredningar av brott mot äldre är komplexa och kräver ett nationellt helhetsperspektiv. Det finns därför en särskild arbetsgrupp, Circagruppen, som har i uppdrag att verka nationellt mot det aktuella brottsområdet. I uppdraget ingår att identifiera seriebrott mot äldre i anmälningsflödet, identifiera misstänkta gärningsmän, initiera samordning av brott och ärenden, utreda brott, bistå med metod- och verksamhetsstöd till andra utredningsgrupper och arbeta brottsförebyggande. Under 2018 lades särskild kraft vid att identifiera seriebrott i ärendeflödet, detta för att bidra till såväl adekvat lagföring av gärningspersoner som till att kunna ge fler brottsoffer upprättelse. Lagförda brott rapporteras till Europol eftersom de som dömts ofta återkommer i samma eller liknande brottslighet i andra länder.

Circa-gruppen har även genomfört utbildningsinsatser för polisanställda över hela landet för att höja kunskapen om den här brottsligheten och om vad som är viktigt att tänka på i kontakten med brottsoffren. Det har också bedrivits ett brottsförebyggande arbete i form av bl.a. föreläsningar i samverkan med seniora intresseorganisationer.

Äldre tillhör en särskilt drabbad grupp när det gäller bedrägerier genom social manipulation, s.k. vishing. För att stävja utvecklingen, som under 2018 eskalerade allt mer, har Polismyndigheten bedrivit omfattande informationsinsatser riktade mot äldre via tv och radio samt flera andra typer av kanaler.

Brott som systematiskt begås mot äldre utförs inte sällan av internationella brottsnätverk som snabbt rör sig över stora geografiska områden. I februari 2018 presenterade regeringen ett åtgärds paket i syfte att göra Sverige till ett mindre attraktivt land för den här typen av inresta, kriminella ligor. Bland annat har Polismyndigheten fått i uppdrag att långsiktigt förstärka de polisiära insatserna mot den aktuella brottsligheten och säkerställa att brotten utreds på ett ändamålsenligt sätt, med effektiva metoder och med rätt resurser. Inom ramen för uppdraget ska också Polismyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen analysera om myndigheterna genom en närmare samverkan dem emellan kan försvåra för nätverken att begå brott i Sverige.

Vidtagna åtgärder redovisades och tillkännagivandet ansågs slutbehandlat i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6). Punkten är därmed slutbehandlad

Åtgärder mot bedrägeribrott

Riksdagen har i ett tillkännagivande ställt sig bakom det utskottet anför om åtgärder mot bedrägeribrott (bet. 2016/17:JuU1, punkt 49, rskr. 2016/17:90). Enligt utskottet bör polisen stärka och bredda sin kompetens på flera områden i syfte att säkerställa en mer effektiv brottsutredningskapacitet när det gäller bedrägeribrott, inte minst mot äldre personer. En utredning bör även tillsättas för att nå en ökad samordning och information mellan myndigheter i arbetet mot id-intrång.

I skrivelsen anför regeringen följande (s. 31 f.):

Regeringen har i regleringsbrevet för 2018 gett Polismyndigheten i uppdrag att redovisa och bedöma effekten av vidtagna åtgärder mot bedrägeribrott och brott mot äldre. Polismyndigheten redovisar att myndigheten har satsat mycket på arbetet mot bedrägerier de senaste åren, både genom reaktiva och proaktiva insatser. En viktig utveckling på området har varit inrättandet av polisens Nationella bedrägericenter (NBC) i syfte att göra arbetet mot bedrägerier mer effektivt och strukturerat. NBC har bidragit till stora förbättringar i Polismyndighetens samordning av bedrägeriärenden.

Samtidigt beskriver Polismyndigheten att inflödet av anmälda bedrägerier är oerhört stort och så väl regeringen som Polismyndigheten konstaterar att bedrägeribrottsligheten är svår att utreda bort. För att minska inflödet behöver berörda samhällsfunktioner göras än mer delaktiga i arbetet mot bedrägerier. Polismyndigheten arbetar aktivt i samverkan med andra aktörer inom bl.a. bank- och finanssektorn samt e-handelsbranschen för att få till stånd åtgärder som kan förebygga bedrägerier på ett effektivt vis. Under året hade Polismyndigheten återkommande möten med representanter från de större bankerna om kortsäkerhet och arbetade aktivt mot företag med webbsidor där olovliga köp utförts eller där kortuppgifter stulits för att höja dessa företags säkerhet och minska antalet brottsdrabbade.

Genom NBC tilldelades Polismyndigheten 2018 års Polisstipendium från Stöldskyddsforeningen för sitt brottsförebyggande arbete. I sin motivering lyfte juryn bl.a. vikten av att följa med sin tid: ”I en tid då den internetrelaterade brottsligheten ökar kraftfullt har NBC förstärkt kunskapen om hur bedrägerierna förändras i takt med teknikens utveckling samt lyft brottsförebyggande åtgärder genom att skapa stor uppmärksamhet i media och på olika kunskapsarenor.”

Under 2018 deltog Polismyndigheten i en nationell informationskampanj för att öka allmänhetens samt små och medelstora företags kunskap om vilka grundläggande säkerhetsåtgärder som kan och bör vidtas för att skydda sig mot it-incidenter inklusive id-stölder. Kampanjen ingick i ett regeringsuppdrag riktat till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Fokusområden var lösenordshantering, kortbedrägerier (CNP) samt identitetskapningar med koppling till företagande.

Med de många anmälda bedrägeribrotten kommer också krav på stora utredningsresurser. Regeringen har tillfört Polismyndigheten väsentligt ökade resurser i en rad budgetar. Satsningen på Polismyndigheten ger myndigheten förutsättningar att till 2024 ha ökat antalet anställda med sammantaget 10 000 jämfört med hur många anställda som fanns vid

ingången av 2016. De ökade resurserna kommer inte minst komma utredningsverksamheten till del genom utökad kompetens och fler personer.

Polismyndigheten har lämnat förslag som de uppfattar skulle kunna minska antalet bedrägerier. Regeringen har vidtagit åtgärder på flera punkter. En föreslagen åtgärd har varit att minska antalet accepterade identitetskort och göra det möjligt med digital kontroll för att på så sätt begränsa möjligheterna till att använda falska identitetskort. Under 2017 tillsatte regeringen en utredning för att se över frågan om bedrägerier som begås med falska eller stulna id-handlingar. Utredningen redovisade sina resultat i SOU 2019:14 Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation där en ny lag föreslås om statliga identitetshandlingar med bestämmelser om ett statligt identitetskort och en statlig e-legitimation.

I brottsutredningar med ekonomisk koppling är Polismyndigheten beroende av information från bankerna. Regeringen har lämnat förslag till ny lagstiftning i propositionen Finansiella företags uppgifter till brottsutredande myndigheter (prop. 2017/ 18:291) som riksdagen beslutade om under 2018. Lagändringen innebär att bankernas svar till de brottsutredande myndigheterna ska ske skyndsamt och i digital form från och med den 1 september 2019.

När det gäller bedrägerier som begås mot äldre så har Polismyndigheten vidtagit en rad åtgärder för att komma till rätta med problematiken. Ett viktigt sätt för polisen att vara effektiv i att utreda och förebygga brott mot äldre och funktionshindrade är arbetet med s.k. brottsamordning. Genom samordning av brott kan man identifiera mönster i tillvägagångssätt och jämföra spår från brottsplatser i syfte att undersöka om det finns gemensamma faktorer som kan tyda på exempelvis seriebrottslighet. Polismyndigheten har en särskild grupp (Circa-gruppen) som varje dag går igenom alla anmälningar av brott mot äldre och funktionshindrade i landet och identifierar likheter och skillnader mellan tillvägagångssätt. Gruppen ser också till så att tillräckliga utredningsåtgärder genomförs för att snabbt kunna lösa brotten. Gruppen hanterar utredningar från alla polisregioner och utgör samtidigt metod- och utredningsstöd till dessa. Polismyndigheten arbetade även med brottsförebyggande åtgärder avseende bedrägerier mot äldre under året. Exempelvis hölls föreläsningar i samverkan med seniora intresseorganisationer. Utbildningsinsatser inom Polismyndigheten genomfördes över hela landet för att höja kunskapen om brottsområdet och vad som är viktigt i kontakten med denna typ av brottsoffer.

Vidtagna åtgärder redovisades och tillkännagivandet ansågs slutbehandlat i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6). Punkten är därmed slutbehandlad.

Kränkande fotografering

Riksdagen har gjort ett tillkännagivande om att bestämmelsen om kränkande fotografering bör utvärderas i syfte att säkerställa att den omfattar alla situationer som den rimligtvis bör omfatta (bet. 2016/17:JuU16, punkt 9, rskr. 2016/17:211).

Regeringen anför i skrivelsen bl.a. att enligt Brottsförebyggande rådets (Brå) rapport Kränkande fotografering – en uppföljning av lagens tillämpning (2019:7) har lagen visat sig vara tillämplig och användbar som bibrottsrubricering i ärenden där huvudbrottet är sexualbrott eller andra fridsbrott mot kvinnor och barn. Dessutom har lagens utformning medfört att

vissa smygtagna bilder som motiverats av ett sexuellt intresse för barn, men som inte klassas som barnpornografiska, har kriminaliserats. Däremot omfattas inte integritetskränkande smygfotoografering på offentliga platser som sker på ett visst avstånd varken av bestämmelsen om kränkande fotoografering eller av bestämmelserna om sexuellt ofredande eller ofredande. Om en utökad tillämpning skulle förordas, skulle straffansvaret kunna utvidgas antingen genom en omprövning av rekvisiten för brottet kränkande fotoografering eller genom en justering av rekvisiten i andra bestämmelser, t.ex. bestämmelserna om sexuellt ofredande och ofredande.

Regeringen har den 30 januari 2020 gett en särskild utredare i uppdrag att senast den 31 mars 2021 bl.a. inom ramen för analysen av bestämmelsen om sexuellt ofredande analysera och ta ställning till om smygfotoografering på ett visst avstånd bör kriminaliseras och i så fall lämna förslag på hur det kan åstadkommas (dir. 2020:5). Punkten anses därmed slutbehandlad.

Utvärdering av sekretesslagstiftningen

Riksdagen har i ett tillkännagivande efterfrågat en om utvärdering av de sekretessbrytande bestämmelser som infördes 2013 för information om unga (bet. 2017/18:JuU18, punkt 6, rskr. 2017/18:175).

Av skrivelsen framgår att regeringen den 10 oktober 2019 gav Brå i uppdrag att undersöka förutsättningarna att dela information mellan olika aktörer i arbetet med att förebygga brott och att vid behov lämna förslag till åtgärder. I detta uppdrag, som ska redovisas senast den 1 december 2020, ingår bl.a. att utvärdera hur den sekretessbrytande bestämmelse avseende information om unga som infördes 2013 tillämpas i det lokala förebyggande arbetet och bedöma om eventuella utvecklingsbehov föreligger. Punkten anses därmed slutbehandlad.

Drogtester för barn under 15 år

Riksdagen har i ett tillkännagivande efterfrågat en utvärdering av möjligheterna att drogtesta barn under 15 år i syfte att säkerställa att sådana tester kan genomföras i tillräcklig omfattning (bet. 2017/18:JuU18, punkt 8, rskr. 2017/18:175).

I skrivelsen anför regeringen att punkten anses slutbehandlad genom det uppdrag som man den 19 december 2019 gav en särskild utredare att utvärdera bestämmelserna om drogtester av barn under 15 år som misstänks för brott och bedöma om de är ändamålsenligt utformade. Utredaren ska därvid lämna förslag på de författningsändringar och andra åtgärder som bedöms nödvändiga för att säkerställa att drogtester kan genomföras i tillräcklig omfattning (dir. 2019:103). Uppdraget ska redovisas senast den 21 juni 2021.

Kronvittnen

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att ett system med kronvittnen ska utredas (bet. 2018/19:JuU12, punkt 26, rskr. 2018/19:169).

Enligt regeringen ska punkten anses som slutbehandlad genom den utredning som regeringen tillsatte den 21 november 2019. Utredningen ska analysera åtgärder för att stärka rättsprocessen och öka lagföringen, bl.a. and annat vid brottslighet med kopplingar till kriminella nätverk. I uppdraget ingår att analysera om ett system med så kallade kronvittnen bör införas (dir. 2019:85). Uppdraget ska redovisas senast den 21 maj 2021. Punkten anses därmed slutbehandlad.

Anonyma vittnen

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att utreda möjligheten att vittnen i vissa fall ska kunna avlägga sina vittnesmål anonymt (bet. 2018/19:JuU12, punkt 27, rskr. 2018/19:169).

Av skrivelsen framgår att den ovan nämnda utredningen (dir. 2019:85) även ska analysera om det finns ett behov av och är lämpligt att införa en möjlighet att vittna anonymt och vid behov, lämna förslag till nödvändiga författningsändringar. Punkten anses därmed slutbehandlad.

Bevistalan

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att systemet med bevistalan bör ses över (bet. 2018/19:JuU15, punkt 7, rskr. 2018/19:170).

Regeringen har den 19 december 2019 beslutat att ge en särskild utredare i uppdrag att se över systemet med bevistalan och senast den 21 juni 2021 lämna förslag på de författningsändringar som bedöms nödvändiga (dir. 2019:103). Punkten anses därmed slutbehandlad.

Tillkännagivanden som är under beredning

Här redovisas regeringens redogörelse för några av de tillkännagivanden som enligt regeringen inte är slutbehandlade.

Bostadsinbrott

Riksdagen har i ett tillkännagivande begärt att arbetet mot bostadsinbrott ska prioriteras (bet. 2014/15:JuU1, punkt 21, rskr. 2014/15:77).

Vissa frågor om bostadsinbrott behandlades av Egendoms-skyddsutredningen i betänkandet Stärkt straffrättsligt skydd för egendom (SOU 2013:85). Genom lagändringar den 1 juli 2017 har bl.a. tydliggjorts att även när en stöld sker i ett boende som inte är permanent ska det kunna leda till att stölden bedöms som grov (prop. 2016/17:131).

Regeringen anför vidare i skrivelsen att en utredare den 19 januari 2018 fick i uppdrag att utreda bl.a. just den fråga som tillkännagivandet avser. Uppdraget redovisades i januari 2019. Riksdagen informerades om uppdraget i propositionen Elektronisk övervakning av kontaktförbud (prop. 2017/18:81 s. 43). Punkten är inte slutbehandlad.

Brott som begås av djurrättsaktivister

Riksdagen har i samma budgetbetänkande tillkännagett för regeringen vad utskottet anför om att arbetet mot brott som begås av djurrättsaktivister ska prioriteras (bet. 2014/15:JuU1, punkt 22, rskr 2014/15:77).

Regeringen beslutade hösten 2017 att denna punkt om brott som begåtts av djurrättsaktivister skulle läggas till handlingarna mot bakgrund av de åtgärder som hade vidtagits. Regeringen upplyste riksdagen om att så hade skett i skrivelse 2017/18:75 och att punkten därmed var slutbehandlad.

Justitieutskottet ansåg dock inte att de redovisade åtgärderna kunde anses innebära att arbetet mot brott som begås av djurrättsaktivister prioriteras (2017/18:KU21, rskr. 2017/18:325). Enligt utskottet behövdes en tydligare redovisning av vilka åtgärder som vidtagits för att prioritera arbetet mot sådana brott och punkten kunde därmed inte anses vara slutbehandlad. I budgetpropositionen för 2019 (2018/19:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6) meddelade regeringen därför riksdagen att punkten åter står som öppen.

I skrivelsen anförts att regeringen den 21 mars 2019 gav Polismyndigheten i uppdrag att redovisa hur myndigheten arbetar för att motverka brottslighet kopplad till djurrättsaktivism. Redovisningen ska lämnas senast den 1 mars 2020. Vidtagna åtgärder redovisades för riksdagen i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6). Punkten är inte slutbehandlad.

Inbrottsstöld

Riksdagen har tillkännagett att ett nytt brott – inbrottsstöld – bör införas med minimistraffet fängelse i ett år (bet. 2014/15:JuU14, punkt 26, rskr. 2014/15:138). Därefter har riksdagen även tillkännagett att regeringen senast den 1 april 2018 ska återkomma till riksdagen med ett förslag som innebär att inbrottsstöld, med ett minimistraff om fängelse i ett år, införs som en ny brottsrubricering i brottsbalken (bet. 2016/17:JuU13, punkt 4, rskr 2016/17:272). Riksdagen har också våren 2019 tillkännagett för regeringen att den skyndsamt bör återkomma till riksdagen med ett förslag som innebär att inbrottsstöld, med ett minimistraff om fängelse i ett år, ska införas som en ny brottsrubricering i brottsbalken (bet. 2018/19:JuU11, punkt 23, rskr. 2018/19:181).

I skrivelsen anförts att vissa frågor om bostadsinbrott har behandlats av Egendomsskyddsutredningen i betänkandet Stärkt straffrättsligt skydd för egendom (SOU 2013:85). Genom lagändringar den 1 juli 2017 har det t.ex. tydliggjorts att även när en stöld sker i ett boende som inte är permanent ska det kunna leda till att stölden bedöms som grov (prop. 2016/17:131).

I promemorian Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott (Ds 2019:1) redovisades i januari 2019 ett uppdrag som bl.a. omfattade den fråga som tillkännagivandena avser. Promemorian har remitterats och ärendet bereds i Regeringskansliet.

Riksdagen informerades om uppdraget i propositionen Elektronisk övervakning av kontaktförbud (prop. 2017/18:81 s. 43).

Punkterna är inte slutbehandlade.

Straffvärdesbestämning vid flerfaldig brottslighet

I samma betänkande finns ett tillkännagivande om straffvärdesbestämning vid flerfaldig brottslighet som efterfrågar en skärpning av regelverket som ger uttryck för en strängare syn på flerfaldig brottslighet än vad som är fallet i dag. (bet. 2014/15:JuU14, punkt 48, rskr. 2014/15:138.)

Frågan omfattas av Påföljdsutredningens betänkande Nya Påföljder (SOU 2012:34). Regeringen beslutade den 17 mars 2016 prop. 2015/16:151 Ny påföljd efter tidigare dom. I propositionen lämnades vissa förslag som innebär att reglerna om gemensam straffmätning i 34 kap. brottsbalken inte längre ska tillämpas då fråga är om återfall. Vidare gjorde regeringen bedömningen att den nuvarande ordningen för straffvärdebedömning vid flerfaldig brottslighet i övrigt framstår som väl avvägd och föreslog därför ingen ändring i de reglerna. I samband med att propositionen beslutades skrevs tillkännagivandet av.

Riksdagen delade dock inte regeringens uppfattning att tillkännagivandet därmed var slutbehandlat (bet. 2016/17:KU21, rskr. 2016/17:296). Punkten står därför åter som öppen. Tillkännagivandet återrapporterades till riksdagen i budgetpropositionen för 2018 (se prop. 2017/18:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6). Frågan bereds inom Regeringskansliet.

Det kan i detta sammanhang noteras att riksdagen våren 2019 har tillkännagett för regeringen att regeringen bör föreslå ändringar i strafflagstiftningen i syfte att åstadkomma en skärpt straffmätning vid flerfaldig brottslighet (bet. 2018/19:JuU11 punkt 64, rskr. 2018/19:rskr 181). Av skrivelsen framgår att frågan bereds inom Regeringskansliet och att denna punkt inte är slutbehandlad.

Försök till häleri

Riksdagen har vidare tillkännagett vad utskottet anför om kriminalisering av försök till häleri (bet. 2014/15:JuU14, punkt 65, rskr 2014/15:138).

Frågan om kriminalisering av häleri av normalgraden på försöksstadiet har behandlats av Egendomsskyddsutredningen i betänkandet Stärkt straffrättsligt skydd för egendom (SOU 2013:85). Till följd av Egendomsskyddsutredningens förslag har regeringen vidtagit ett flertal lagstiftningsåtgärder på förmögenhetsbrottsområdet (prop. 2016/17:131).

Den 19 januari 2018 fick en utredare i uppdrag att utreda bl.a. den fråga som tillkännagivandet avser. Uppdraget redovisades i januari 2019 genom den tidigare nämnda promemorian Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott (Ds 2019:1). Promemorian har remitterats och bereds i Regeringskansliet. Riksdagen informerades om uppdraget i propositionen Elektronisk övervakning av kontaktförbud (prop. 2017/18:81 s. 43). Punkten är inte slutbehandlad.

Renodling av polisens arbetsuppgifter

Riksdagen har tillkännagett vad utskottet anför om renodling av polisens uppgifter (bet. 2014/15:JuU16, punkt 20, rskr. 2014/15:152).

I skrivelsen anför följande (s. 13 f.):

Den 1 december 2016 beslutade regeringen propositionen Transporter av frihetsberövade (prop. 2016/17:57). För att säkerställa en ändamålsenlig och rättssäker transportverksamhet och för att renodla polisens verksamhet föreslog regeringen i propositionen nya bestämmelser om Kriminalvårdens rätt att utföra transporter av frihetsberövade personer åt andra myndigheter. De nya reglerna trädde i kraft den 1 april 2017. Med anledning av betänkandet Bättre insatser vid missbruk och beroende (SOU 2011:35) har ett projekt pågått där regeringen har avsatt medel under 2014–2016 i syfte att få till stånd en praxisändring genom att landsting och kommuner tillsammans med Polismyndigheten gemensamt utvecklar alternativa lösningar till förvaring i arrest. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har följt upp effekterna av regeringens satsning och slutredovisade sitt uppdrag den 28 mars 2018, rapport 2018:1 En lob i mål? (S2017/00357). Regeringen beslutade den 7 september 2017 propositionen Renodling av Polismyndighetens arbetsuppgifter när länsstyrelserna tar över uppgifter på djurområdet (2016/17:224). I propositionen föreslog regeringen att vissa uppgifter som rör djur ska flyttas från Polismyndigheten till länsstyrelserna. Förslagen som innebär en renodling av Polismyndighetens arbetsuppgifter trädde i kraft den 1 juni 2018. Regeringen avser att i lämpliga former ta fortsatta initiativ för att renodla Polismyndighetens arbetsuppgifter. Frågan bereds i Regeringskansliet. Punkten är inte slutbehandlad

Riksdagen har även ställt sig bakom det som utskottet anför om att ytterligare renodla polisens verksamhet och att regeringen senast den 1 mars 2018 ska återuppta Utredningen om renodling av polisens arbetsuppgifter (Ju 2014:07) och tillkännagett detta för regeringen (bet. 2017/18:JuU6, punkt 43, rskr. 2017/18:145).

I skrivelsen hänvisas till vad som ovan anför om det tidigare tillkännagivandet om renodling av polisens arbetsuppgifter och vad man gör för att renodla Polismyndighetens arbetsuppgifter och att regeringen avser att i lämpliga former ta fortsatta initiativ för att renodla Polismyndighetens arbetsuppgifter. Frågan bereds i Regeringskansliet.

Punkterna är inte slutbehandlade.

Villkorlig frigivning vid återfall i likartad brottslighet

Riksdagen har tillkännagett vad utskottet anför om att regeringen bör skärpa reglerna för villkorlig frigivning för de som återfallit i likartad brottslighet (bet. 2014/15:JuU17, punkt 15, rskr. 2014/15:153).

I skrivelsen anför regeringen att en särskild utredare i juni 2017 lämnade förslag på förändringar i systemet med villkorlig frigivning i betänkandet Villkorlig frigivning – förstärkta åtgärder mot återfall i brott (SOU 2017:61). Den 14 mars 2019 beslutade regeringen propositionen Förstärkta återfallsförebyggande åtgärder vid villkorlig frigivning (prop. 2018/19:77). Riksdagen

biföll propositionen (bet. 2018/19:JuU25, rskr. 2018/19:228). Punkten är inte slutbehandlad.

Åtgärder mot missbruk av svenska pass

Riksdagen har gjort ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen bör besluta om att de föreslagna ändringarna för pass även ska gälla främlingspass och resedokument samt att regelverket ska ses över för att motverka missbruk av uppehållstillståndskort (bet. 2015/16:JuU25, punkt 3, rskr 2015/16:158).

I skrivelsen anförts att frågan har hanterats i utredningen Åtgärder för ett effektivare återvändande och motverkande av missbruk av resehandlingar. I november 2017 överlämnades betänkandet Klarlagd identitet – om utlännings rätt att vistas i Sverige, inre utlänningskontroller och missbruk av identitetshandlingar (SOU 2017:93) till regeringen.

Regeringen beslutade den 6 februari 2020 att inhämta Lagrådets yttrande över lagrådsremissen Vissa identitetsfrågor inom utlänningsrätten. I skrivelsen anförts att en proposition är avsedd att överlämnas till riksdagen den 7 april 2020 för riksdagsbehandling före sommaruppehållet.

Av propositionsförteckningen för hösten 2020 framgår att propositionen är avsedd att överlämnas till riksdagen i december.

Punkten är inte slutbehandlad.

Medverkan i behandlingsprogram

Riksdagen har gjort ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen ska överväga om personer som är dömda för våldsbrott ska ha en skyldighet att genomgå behandlingsprogram. En vägran att delta i ett sådant behandlingsprogram ska få konsekvenser för den intagnes möjligheter att få permission och villkorlig frigivning. Den intagnes medverkan i behandlingsprogram ska vara ett krav för villkorlig frigivning för personer som dömts för grova sexualbrott eller grova brott mot närstående (bet. 2015/16:JuU21, punkt 12, rskr 2015/16:174).

Regeringens anför att en särskild utredare lämnade i juni 2017 förslag på förändringar i systemet med villkorlig frigivning i betänkandet Villkorlig frigivning – förstärkta åtgärder mot återfall i brott (SOU 2017:61). Den 14 mars 2019 beslutade regeringen propositionen Förstärkta återfallsförebyggande åtgärder vid villkorlig frigivning (prop. 2018/19:77). I propositionen bedömdes att det finns skäl att överväga en ordning som innebär en tydligare koppling mellan bristande deltagande i återfallsförebyggande åtgärder och den villkorliga frigivningen. Mot den bakgrunden remitterades den 22 oktober 2019 ett utkast till lagrådsremiss En tydligare koppling mellan villkorlig frigivning och deltagande i återfallsförebyggande åtgärder. I utkastet föreslås att den villkorliga frigivningen ska kunna skjutas upp i större utsträckning än i dag för den som under anstaltstiden inte deltar i återfallsförebyggande åtgärder eller andra åtgärder som kan hjälpa den dömda att anpassa sig i samhället. Vidare föreslås utökade möjligheter att skjuta upp

den villkorliga frigivningen även vid annan misskötsamhet under verkställighetstiden. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021. Remisstiden gick ut den 22 januari 2020 och remissvaren analyseras för närvarande. I skrivelsen anförs att en lagrådsremiss planeras före sommaren 2020.

Av propositionsförteckningen för hösten 2020 framgår att en proposition om en tydligare koppling mellan villkorlig frigivning och deltagande i återfallsförebyggande åtgärder är avsedd att överlämnas till riksdagen i oktober.

Punkten är inte slutbehandlad.

Systematiska stölder

Riksdagen har gjort ett tillkännagivande om att en ny brottsrubricering som tar sikte på systematiska stölder bör införas (bet. 2015/16:JuU18, punkt 30, rskr 2015/16:196).

Som anförts tidigare lämnade Egendomsskyddsutredningen i december 2013 betänkandet Stärkt straffrättsligt skydd för egendom (SOU 2013:85). Till följd av utredningens förslag har regeringen vidtagit ett flertal lagstiftningsåtgärder på förmögenhetsbrottsområdet, bl.a. när det gäller stöldbrottslighet (se prop. 2016/17:131).

Den 19 januari 2018 fick en utredare i uppdrag att utreda bl.a. den fråga som tillkännagivandet avser. Uppdraget redovisades i januari 2019 genom promemorian Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott (Ds 2019:1). Promemorian har remitterats och remisstiden gick ut den 7 juni 2019. Ärendet bereds i Regeringskansliet. Riksdagen informerades om uppdraget i propositionen Elektronisk övervakning av kontaktförbud (prop. 2017/18:81 s. 43).

Av propositionsförteckningen för hösten 2020 framgår att en proposition om tillträdesförbud till butik och förstärkt straffrättsligt skydd mot tillgreppsbrottslighet är avsedd att överlämnas till riksdagen i november.

Punkten är inte slutbehandlad.

Danstillstånd

Riksdagen har tillkännagett att kravet på tillstånd för att få anordna offentliga danstillställningar ska tas bort (bet. 2015/16:JuU20, punkt 55, rskr. 2015/16:197)

En s.k. bokstavsutredare har haft i uppdrag att analysera regleringen om tillståndskrav för att anordna danstillställning och ta ställning till om kravet på tillstånd bör tas bort eller förändras i något avseende. Den 15 juni 2018 redovisades uppdraget i departementspromemorian Tillstånd till offentlig danstillställning (Ds 2018:20). Promemorian har remissbehandlats och ärendet bereds i Regeringskansliet. Punkten är inte slutbehandlad.

Straffrättsligt skydd för blåljuspersonal

Riksdagen har ställt sig bakom det som utskottet anför om ett bättre straffrättsligt skydd för blåljuspersonal och tillkännagett detta för regeringen (bet. 2016/17:JuU16, punkt 24, rskr 2016/17:211).

I skrivelsen anför regeringen följande (s. 28 f.):

Innehållet i tillkännagivandet omfattas av Blåljusutredningens (Ju 2016:23) uppdrag enligt kommittédirektiven Ett modernt straffrättsligt skydd för blåljuspersonal och andra samhällsnyttiga funktioner (dir. 2016:115). Uppdraget redovisades genom ett delbetänkande den 17 januari 2018 (SOU 2018:2). Den 4 juli 2019 beslutade regeringen propositionen Ett stärkt straffrättsligt skydd för blåljusverksamhet och myndighetsutövning (prop. 2018/19:155). I propositionen föreslås att sabotage mot blåljusverksamhet införs som ett nytt gradindelad brott i brottsbalken. Brottet omfattar den som angriper eller på annat sätt stör polis, räddningstjänst eller ambulanssjukvård, om gärningen är ägnad att allvarligt försvåra eller hindra utryckningsverksamhet eller brottsbekämpande verksamhet. Om gärningen framkallat fara för flera människoliv eller egendom av särskild betydelse, eller annars varit av särskilt farlig art, ska det dömas för grovt sabotage mot blåljusverksamhet. Straffet för sabotage mot blåljusverksamhet är fängelse i högst fyra år och för grovt sabotage mot blåljusverksamhet fängelse på viss tid, lägst två och högst arton år, eller på livstid. Vidare föreslås att straffskalan för grovt våld eller hot mot tjänsteman skärps till fängelse i lägst ett och högst sex år. I propositionen bedömde regeringen att de delar av tillkännagivandet som avser att en ny brottsbeteckning bör införas och att det bör införas en särskild straffskärpningsgrund som innebär att alla brott som innefattar ett angrepp mot viktiga samhällsfunktioner leder till skärpta straff tillgodoses genom förslaget. Övriga delar bereds i Regeringskansliet. Arbeta med att ta fram kommittédirektiv pågår. Punkten är inte slutbehandlad.

Utskottet noterar att riksdagen därefter även har ställt sig bakom det som utskottet anför om att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag om stärkt straffrättsligt skydd för blåljuspersonal (bet. 2018/19:JuU11, punkt 34, rskr 2018/19:181).

När det gäller detta tillkännagivande anför följande i skrivelsen (s. 78 f.)

Den 4 juli 2019 beslutade regeringen propositionen Ett stärkt straffrättsligt skydd för blåljusverksamhet och myndighetsutövning (prop. 2018/19:155). I propositionen föreslås att sabotage mot blåljusverksamhet införs som ett nytt gradindelad brott i brottsbalken. Brottet omfattar den som angriper eller på annat sätt stör polis, räddningstjänst eller ambulanssjukvård, om gärningen är ägnad att allvarligt försvåra eller hindra utryckningsverksamhet eller brottsbekämpande verksamhet. Om gärningen framkallat fara för flera människoliv eller egendom av särskild betydelse, eller annars varit av särskilt farlig art, ska det dömas för grovt sabotage mot blåljusverksamhet. Straffet för sabotage mot blåljusverksamhet är fängelse i högst fyra år och för grovt sabotage mot blåljusverksamhet fängelse på viss tid, lägst två och högst arton år, eller på livstid. Vidare föreslås att straffskalan för grovt våld eller hot mot tjänsteman skärps till fängelse i lägst ett och högst sex år. I propositionen bedömde regeringen att tillkännagivandet fick anses tillgodosett. Tillkännagivandet ansågs därmed slutbehandlad. Punkten är slutbehandlad.

Tillträdesförbud i butiker

Riksdagen har ställt sig bakom det som utskottet anför om tillträdesförbud till butiker och tillkännagett detta för regeringen (bet. 2016/17:JuU16, punkt 42, rskr 2016/17:211).

I skrivelsen anförts att en utredare den 19 januari 2018 fick i uppdrag att utreda bl.a. den fråga som tillkännagivandet avser. Uppdraget redovisades i januari 2019 genom promemorian Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott (Ds 2019:1). Promemorian har remitterats och remisstiden gick ut den 7 juni 2019. Ärendet bereds i Regeringskansliet. Riksdagen informerades om uppdraget i propositionen Elektronisk övervakning av kontaktförbud (prop. 2017/18:81 s. 43). Punkten är inte slutbehandlad.

Utskottet noterar att det av propositionsförteckningen för hösten 2020 framgår att en proposition om tillträdesförbud till butik och förstärkt straffrättsligt skydd mot tillgreppsbrottslighet är avsedd att överlämnas till riksdagen i november.

Tillträdesförbud till simhallar och andra anläggningar

Riksdagen har ställt sig bakom det som utskottet anför om tillträdesförbud till simhallar och andra anläggningar och tillkännagett detta för regeringen (bet. 2016/17:JuU16, punkt 43, rskr 2016/17:211).

Regeringen uppger att en utredare den 19 januari 2018 fick i uppdrag att utreda bl.a. den fråga som tillkännagivandet avser. Uppdraget redovisades i januari 2019 genom promemorian Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott (Ds 2019:1). Promemorian har remitterats och remisstiden gick ut den 7 juni 2019. Ärendet bereds i Regeringskansliet. Riksdagen informerades om uppdraget i propositionen Elektronisk övervakning av kontaktförbud (prop. 2017/18:81 s. 43). Punkten är inte slutbehandlad.

Upprepade stölder

Riksdagen har ställt sig bakom det som utskottet anför om vikten av att se upprepade stölder i ett sammanhang, och att påföljderna i större utsträckning ska stå i proportion till den samlade brottsligheten, och tillkännagett detta för regeringen (bet. 2016/17:JuU13, punkt 8, rskr 2016/17:272).

Som anförts tidigare framgår det av skrivelsen att regeringen till följd av av Egendomsskyddsutredningens förslag i betänkandet Stärkt straffrättsligt skydd för egendom (SOU 2013:85) har vidtagit ett flertal lagstiftningsåtgärder på förmögenhetsbrottsområdet, bl.a. när det gäller stöldbrottslighet (prop. 2016/17:131). Den 19 januari 2018 fick också en utredare i uppdrag att utreda bl.a. den fråga som tillkännagivandet avser. Uppdraget redovisades i januari 2019 genom promemorian Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott (Ds 2019:1). Promemorian har remitterats och remisstiden gick ut den 7 juni 2019. Ärendet bereds i Regeringskansliet. Riksdagen

informerades om uppdraget i propositionen Elektronisk övervakning av kontaktförbud (prop. 2017/18:81 s. 43). Punkten är inte slutbehandlad.

Vapensmuggling

Riksdagen riktade ett tillkännagivande till regeringen om att se över smugglingslagstiftningen så att den skärpta synen på vapenbrott får genomslag även vad gäller vapensmuggling (bet. 2016/17:JuU18, punkt 45, rskr 2016/17:223). Riksdagen har sedan tillkännagett för regeringen att den vidhåller denna uppfattning samt att det bl.a. bör övervägas om smuggling av vapen ska brytas ut till en särskild brottsbestämmelse (bet. 2018/19:JuU29, punkt 4, rskr. 2018/19:298). Riksdagen har därefter tillkännagett för regeringen att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om att smuggling av vapen ska brytas ut till en särskild brottsbestämmelse (bet. 2019/20:JuU33, punkt 4, rskr. 2019/20:304).

Regeringen anför i skrivelsen att man den 20 april 2018 beslutade om ett tilläggsuppdrag till Uppdraget att utreda vissa frågor på vapenlagstiftningens område (Ju 2017:E), med innebörden att även denna fråga ska utredas. I promemorian En strängare syn på vapenbrott och smuggling av vapen och explosiva varor (Ds 2019:14) har utredaren har den 2 juli 2019 redovisat sitt uppdrag. Promemorian har remissbehandlats och i skrivelsen uppges att Regeringskansliet arbetar med att ta fram en lagrådsremiss. Punkten är inte slutbehandlad men tillkännagivandet kan antas bli slutbehandlat under 2020.

Utskottet noterar i detta sammanhang att regeringen i september 2020 överlämnat propositionen 2019/20:200 En strängare syn på hantering av vapen och explosiva varor. I propositionen anför regeringen att man anser att förslagen i propositionen innebär att de här nämnda tillkännagivandena är slutbehandlade (s. 19).

En lokalt förankrad, närvarande och synlig polis i hela landet

Riksdagen har gjort ett tillkännagivande till regeringen om en lokalt förankrad, närvarande och synlig polis i hela landet (bet. 2017/18:JuU1, punkt 31, rskr. 2017/18:92).

I skrivelsen anför följande (s. 51 f.):

Ett av syftena med ombildningen av polisen har varit att säkerställa en lokalt förankrad och synlig polis i hela landet. Regeringen delar utskottets uppfattning att det är viktigt att på olika sätt säkerställa polisreformens intentioner rörande lokalt polisarbete och har därför under flera år begärt in återrapportering av olika slag. I regleringsbrevet för 2015 och 2016 ställde regeringen krav på Polismyndigheten att löpande hålla regeringen informerad om det fortsatta arbetet med ombildningen. Den löpande avrapporteringen skedde bl.a. på de månatliga mötena mellan rikspolischefen och statssekreteraren. I regleringsbrevet för 2016 fick Polismyndigheten också i uppdrag att i årsredovisningen för 2016 lägga särskild vikt vid redovisningen av genomförandet avseende en lokalt förankrad polisverksamhet. Av redovisningen framgick att Polismyndigheten under 2016 fortsatte arbetet med att stärka det lokala

polisarbetet utifrån inriktningen att mer än hälften av resurserna i en polisregion ska finnas i lokalpolisområdena. Genom att öka resurserna vid lokalpolisområdena har det skapats bättre förutsättningar för att bedriva polisverksamheten nära medborgarna. Numera finns även kommunpoliser i samtliga kommuner. I november 2017 redovisades att 49,4 procent av regionernas resurser finns på lokalpolisområdesnivå. Av myndighetens årsredovisning för 2018 framgår att andelen vid årets slut hade ökat till 50 procent. I regleringsbrevet för 2017 fick Polismyndigheten i uppdrag att analysera och bedöma hur långt myndigheten hade kommit i målsättningen med en mer närvarande och tillgänglig myndighet i lokalsamhället. Polismyndigheten skulle också bedöma hur väl myndigheten svarar upp mot behoven av polisiär närvaro i särskilt utsatta områden. Uppdragen redovisades i myndighetens årsredovisning för 2017. Genom den verksamhetsuppföljning som Polismyndigheten sedan ett par år tillbaka månatligen redovisar till Regeringskansliet har utvecklingen avseende bl.a. kompetensförsörjningen kunnat följas upp. I regleringsbrevet för 2018 ålade regeringen också Polismyndigheten att redovisa i vilken utsträckning det finns områdespoliser på lokalpolisområdesnivå och i vilken utsträckning dessa arbetar fredat med kontaktskapande, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Vidare skulle Polismyndigheten analysera i vilken utsträckning det finns likvärdiga möjligheter att få akut hjälp från polisen över hela landet samt bedöma i vilken utsträckning ingripandepersonalen kan arbeta brottsförebyggande och vidta långtgående förstahandsåtgärder. Återrapporteringen gjordes i årsredovisningen för 2018. För att säkerställa fortsatt återrapportering från Polismyndigheten avseende myndighetens arbete med att åstadkomma en långsiktig och tydlig polisiär närvaro i hela landet har regeringen gett Polismyndigheten fortsatta uppdrag i regleringsbrev för både 2019 och 2020.

Den 1 april 2014 fick Statskontoret i uppdrag att utvärdera ombildningen av polisen. Den 28 september 2018 lämnade Statskontoret sin slutrapport. Med utgångspunkt i slutrapporten fortsätter Polismyndigheten sitt utvecklingsarbete för att uppnå reformens intentioner, ett arbete som regeringen följer noga och får löpande information om.

Polismyndighetens behov av fler anställda, både poliser och civilanställda, har medfört att regeringen i en rad budgetar tillfört myndigheten mer resurser. Regeringens satsning på Polismyndigheten ska ge myndigheten förutsättningar att till 2024 ha ökat antalet anställda med sammantaget 10 000 jämfört med hur många anställda som fanns vid ingången av 2016. Polismyndigheten har haft regeringens uppdrag att redovisa hur resursförstärkningarna ska användas för att på bästa sätt stärka och utveckla polisverksamheten. Polismyndigheten har genom uppdraget tagit fram en plan för hur myndigheten ska kunna öka antalet anställda med 10 000 till 2024.

Regeringen har även skapat förutsättningar för att utbilda fler poliser, bl.a. genom att utöka antalet lärosäten som kan tillhandahålla polisutbildning. Från och med 2019 finns det fem sådana lärosäten. Antagningen till polisutbildningen har mer än fördubblats jämfört med nivåerna för 2015. Vidtagna åtgärder redovisades för riksdagen i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.6) Punkten är inte slutbehandlad.

Skärpt straff för våldtäkt

Riksdagen gjorde ett tillkännagivande till regeringen om att höja straffminimum för våldtäkt av normalgraden från fängelse i två år till fängelse i tre år (bet. 2017/18:JuU29, punkt 4, rskr. 2017/18:302). Riksdagen har därefter gjort ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med ett förslag som innebär att minimistraffet för våldtäkt av normalgraden höjs till fängelse i tre år (bet. 2018/19:JuU11, punkt 13, rskr. 2018/19:181).

I skrivelsen anförs att regeringen den 30 januari 2020 gav en särskild utredare i uppdrag att bl.a. se över straffskalorna för sexualbrotten i 6 kap. brottsbalken och lämna förslag på de förändringar som kan behövas för att dessa i tillräcklig mån ska spegla brottens allvar (dir. 2020:5) Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2021. Punkten är inte slutbehandlad.

Köp av sexuell handling av barn

Riksdagen gjorde även ett tillkännagivande till regeringen om att om att straffskalan för köp av sexuell handling av barn bör skärpas dels genom att minimistraffet höjs från böter till fängelse i lägst sex månader, dels genom att maximistraffet höjs från fängelse i två år till fängelse i fyra år (bet. 2017/18:JuU29, punkt 8, rskr. 2017/18:302). Riksdagen har därefter gjort ett tillkännagivande om att höja straffminimum för utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling från fängelse till fängelse i lägst sex månader (bet. 2019/20:JuU7, punkt 2, rskr. 2019/20:36).

Regeringen anför i skrivelsen att man den 11 juli 2019 beslutade propositionen Straffrättsliga åtgärder mot utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling (prop. 2018/19:157) och föreslog bl.a. att straffskalan för köp av sexuell handling av barn skulle skärpas genom att maximistraffet höjs till fängelse i fyra år. I propositionen bedömde regeringen att tillkännagivandet när det gäller maximistraffet för köp av sexuell handling av barn därmed var tillgodosett.

Därefter har regeringen den 30 januari 2020 gett en särskild utredare i uppdrag att bl.a. se över straffskalan för utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling (dir. 2020:5). Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2021. Punkterna är inte slutbehandlade.

Skärpta straff för brott kopplade till kriminella uppgörelser

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att straffen bör skärpas avsevärt för brott kopplade till kriminella uppgörelser (bet. 2018/19:JuU11, punkt 48, rskr. 2018/19:181)

I skrivelsen anförs att regeringen avser att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå skärpta straff för brott kopplade till kriminella uppgörelser. Punkten är inte slutbehandlad.

Skärpt straff för den som överlåter narkotika

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om skärpt straff för den som överlåter narkotika till andra (bet. 2018/19:JuU11, punkt 52, rskr 2018/19:181).

Regeringen anför i skrivelsen att man avser att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå skärpta straff för den som överlåter narkotika till andra. Punkten är inte slutbehandlad.

Brottsofferportal

Riksdagen har gjort ett tillkännagivande till regeringen om att det ska inrättas en brottsofferportal för de som drabbas av bedrägerier och identitetskapningar (bet. 2018/19:JuU14, punkt 50, rskr 2018/19:182).

I skrivelsen anför följande (s. 80):

Polismyndigheten arbetar förbyggande mot bedrägerier genom sitt nationella bedrägericenter (NBC). NBC samverkar bl.a. med aktörer inom bank- och finanssektorn och e-handelsbranschen. NBC genomför också informationsinsatser för att öka kunskapen i samhället om hur man kan skydda sig mot brott. Exempelvis deltog NBC under 2018 i en nationell informationskampanj för att öka allmänhetens samt små- och medelstora företags kunskap om vilka grundläggande säkerhetsåtgärder som kan och bör vidtas för att skydda sig mot it-incidenter inklusive id-stölder. På regeringens uppdrag har en särskild utredare i mars 2019 lämnat förslag som syftar till att minska antalet bedrägerier som begås med hjälp av förfalskade id-handlingar. Utredaren föreslår ett nytt statligt id-kort som ska utfärdas av Polismyndigheten. Det nya id-kortet ska utfärdas på ett säkert sätt och vara lätt att kontrollera. På så sätt ska identitetsmissbruk och bedrägerier kunna motverkas. Förslagen finns i betänkandet Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation (SOU 2019:14). Betänkandet har remitterats och förslagen bereds nu i Regeringskansliet.

Brottsoffer-myndigheten beviljades under våren 2017 närmare 2 miljoner kr från EU:s fond för inre säkerhet för att ta fram en ny webbplats med behovsanpassad information för brottsoffer. Brottsoffer ska kunna söka och få information bland annat utifrån vilken typ av brott som de utsatts för, var i rättsprocessen de befinner sig och var de är bosatta. Ett mål med webbplatsen är att brottsoffer ska kunna få relevant och överskådlig information för varje del av processen. De kommer även att kunna hitta information om vilka organisationer som erbjuder stöd för brottsoffer på deras bostadsort. Webbplatsen ska vara klar under 2020. Punkten är inte slutbehandlad.

Utskottets ställningstagande

När det gäller regeringens behandling av riksdagens tillkännagivanden har konstitutionsutskottet framhållit att utgångspunkten, i enlighet med den konstitutionella praxis som vuxit fram, bör vara att regeringen tillgodoser ett tillkännagivande. Om regeringen inte delar riksdagens mening i en fråga och inte har för avsikt att tillgodose riksdagens önskemål bör den underrätta riksdagen om detta inom den tidsgräns – när en sådan anges – som angetts i tillkännagivandet. Även skälen till att regeringen inte har tillgodosett

tillkännagivandet bör då redovisas. Regeringen bör också, särskilt om det gått ett flertal år sedan ett tillkännagivande gjordes, redovisa sin bedömning av när riksdagsskrivelser antas bli slutbehandlade (bet. 2015/16:KU21 s. 21 f.).

Utskottets huvudsakliga kritik ligger i att många äldre tillkännagivanden, flera från så långt tillbaka som riksdagsåret 2014/15, fortfarande inte är slutbehandlade. Det är enligt utskottets mening anmärkningsvärt att regeringen inte har vidtagit fler åtgärder med anledning av dessa tillkännagivanden. I några fall, t.ex. när det gäller inbrottsstöld, har riksdagen också gjort flera tillkännagivanden i frågan, och dessutom tillkännagett när dessa senast bör vara genomförda. Inte heller redovisas på ett tillfredsställande sätt när de olika tillkännagivandena beräknas vara slutbehandlade. Denna kritik när det gäller tillkännagivanden som är under beredning omfattar bl.a. följande tillkännagivanden:

- arbetet mot bostadsinbrott ska prioriteras (bet. 2014/15:JuU1, punkt 21, rskr. 2014/15:77)
- arbetet mot brott som begås av djurrättsaktivister ska prioriteras (bet. 2014/15:JuU1, punkt 22, rskr 2014/15:77)
- ett nytt brott – inbrottsstöld – bör införas med minimistraffet fängelse i ett år (bet. 2014/15:JuU14, punkt 26, rskr. 2014/15:138)
- regelverket för straffvärdesbestämning ska skärpas och ge uttryck för en strängare syn på flerfaldig brottslighet än vad som är fallet i dag. (bet. 2014/15:JuU14, punkt 48, rskr. 2014/15:138.)
- försök till häleri ska kriminaliseras (bet. 2014/15:JuU14, punkt 65, rskr 2014/15:138)
- polisens arbetsuppgifter ska renodlas (bet. 2014/15:JuU16, punkt 20, rskr. 2014/15:152)
- reglerna för villkorlig frigivning för de som återfallit i likartad brottslighet ska skärpas (bet. 2014/15:JuU17, punkt 15, rskr. 2014/15:153)
- de åtgärder som vidtagits mot missbruk av pass ska även gälla främlingspass och resedokument, och regelverket ska ses över för att motverka missbruk av uppehållstillståndskort (bet. 2015/16: JuU25, punkt 3, rskr 2015/16:158)
- det ska införas en skyldighet för personer som är dömda för våldsbrott, grova sexualbrott eller grova brott mot närstående att genomgå behandlingsprogram (bet. 2015/16:JuU21, punkt 12, rskr 2015/16:174)
- en ny brottsrubricering som tar sikte på systematiska stölder ska införas (bet. 2015/16:JuU18, punkt 30, rskr 2015/16:196)
- kravet på tillstånd för att få anordna offentliga danstillställningar ska tas bort (bet. 2015/16:JuU20, punkt 55, rskr. 2015/16:197)
- ett bättre straffrättsligt skydd för blåljuspersonal m.fl. ska införas (bet. 2016/17:JuU16, punkt 24, rskr 2016/17:211)
- tillträdesförbud till butiker (bet. 2016/17:JuU16, punkt 42, rskr 2016/17:211)

- tillträdesförbud till simhallar och andra anläggningar (bet. 2016/17:JuU16, punkt 43, rskr 2016/17:211)
- upprepade stölder ska ses i ett sammanhang, och påföljderna ska i större utsträckning ska stå i proportion till den samlade brottsligheten (bet. 2016/17:JuU13, punkt 8, rskr 2016/17:272)
- smugglingslagstiftningen ska ses över så att den skärpta synen på vapenbrott får genomslag även vad gäller vapensmuggling (bet. 2016/17:JuU18, punkt 45, rskr 2016/17:223)
- en lokalt förankrad, närvarande och synlig polis i hela landet (bet. 2017/18:JuU1 punkt 31, rskr. 2017/18:92)
- en brottsofferportal ska inrättas för de som drabbas av bedrägerier och identitetsskapningar (bet. 2018/19:JuU14, punkt 50, rskr 2018/19:182).

Utskottet är även kritiskt till att regeringen i flera fall dröjt alldeles för länge med att tillsätta utredningar, vilket bl.a. fått till följd att den efterfrågade lagstiftningen inte kommer att vara på plats under denna valperiod. Det rör sig bl.a. om följande tillkännagivanden:

- en höjning av straffminimum för våldtäkt av normalgraden från fängelse i två år till fängelse i tre år (bet. 2017/18:JuU29, punkt 4, rskr. 2017/18:302)
- en skärpning av straffskalan för köp av sexuell handling av barn genom att minimistraffet höjs från böter till fängelse i lägst sex månader (bet. 2017/18:JuU29, punkt 8, rskr. 2017/18:302)
- en avsevärd skärpning av straffen för brott kopplade till kriminella uppgörelser (bet. 2018/19:JuU11, punkt 48, rskr 2018/19:181)
- en skärpning av straffen för den som överlåter narkotika till andra (bet. 2018/19:JuU11, punkt 52, rskr 2018/19:181).

När det gäller de två sist nämnda fanns dessa med i de 34-punktsprogram som regeringen presenterade september 2019 och skulle prioriteras. Trots detta har inga utredningar ännu tillsatts.

Vidare anser utskottet att vissa tillkännagivanden som redovisas som slutbehandlade inte bör anses vara det eftersom de åtgärder som vidtagits inte är tillräckliga för att tillgodose det som efterfrågas i tillkännagivandet.

Det gäller bl.a. tillkännagivandet om fler områdespoliser och kommunpoliser (bet. 2016/17:JuU1, punkt 12, rskr. 2016/17:90). Den ökning som regeringen hänvisar till är väldigt liten och gäller för 2018. Det framgår inte hur utvecklingen ser ut därefter.

Inte heller de åtgärder som regeringen redovisar när det gäller tillkännagivandet om mer praktik i polisutbildningen (bet. 2016/17:JuU1, punkt 21, rskr. 2016/17:90) tillgodoser vad riksdagen efterfrågat. Den omständigheten att Polismyndigheten på eget initiativ ska pröva om det råder balans mellan teori och praktik innebär inte att utbildningen innehåller mer praktik än tidigare. Tillkännagivandet bör därför inte stå som slutbehandlat utan som öppet.

När det gäller tillkännagivandet om brott mot äldre (bet. 2016/17:JuU1, punkt 35, rskr. 2016/17:90) framgår av tillkännagivandet dels att Polismyndigheten bör få i uppdrag att vidta åtgärder för att säkerställa att brott mot äldre förebyggs och utreds effektivt i hela landet, dels att arbetet bör redovisas årligen till regeringen. Av regeringens redovisning framgår dock inte att någon sådan årlig redovisning har skett, inte heller varför regeringen inte efterfrågat detta. Tillkännagivandet kan därför inte anses slutbehandlat.

Tillkännagivandet avseende åtgärder mot bedrägeribrott (bet. 2016/17:JuU1, punkt 49, rskr. 2016/17:90) innebar bl.a. att en utredning borde tillsättas för att nå en ökad samordning och information mellan myndigheter i arbetet mot id-intrång. Regeringen tillsatte en utredning (2017 års ID-kortsutredning) som i mars 2019 överlämnade betänkandet Ett säkert statligt id-kort – med e-legitimation (SOU 2019:14). I betänkandet föreslås bl.a. att det införs ett statligt id-kort, vilket skulle kunna minska antalet bedrägerier som begås med hjälp av identitetshandlingar. Enligt utskottet kan tillkännagivandet inte anses slutbehandlat förrän de åtgärder som föreslås i betänkandet är genomförda.

Slutligen anser utskottet att det finns ett flertal tillkännagivande som regeringen felaktigt anser som slutbehandlade genom att en utredning tillsatts. Dessa tillkännagivanden kan enligt utskottets mening dock inte anses slutbehandlade förrän utredningen är klar, inte minst mot bakgrund av att regeringen vid tidigare tillfällen lagt ner utredningar. De tillkännagivanden som i detta sammanhang inte bör redovisas som slutbehandlade är följande:

- bestämmelsen om kränkande fotografering bör utvärderas i syfte att säkerställa att den omfattar alla situationer som den rimligtvis bör omfatta (bet. 2016/17:JuU16, punkt 9, rskr. 2016/17:211)
- utvärdering av de sekretessbrytande bestämmelser som infördes 2013 för information om unga (bet. 2017/18:JuU18, punkt 6, rskr. 2017/18:175)
- utvärdering av möjligheterna att drogtesta barn under 15 år i syfte att säkerställa att sådana tester kan genomföras i tillräcklig omfattning (bet. 2017/18:JuU18, punkt 8, rskr. 2017/18:175)
- ett system med kronvittnen ska utredas (bet. 2018/19:JuU12, punkt 26, rskr. 2018/19:169)
- ett system med anonyma vittnen bör utredas (bet. 2018/19:JuU12, punkt 27, rskr. 2018/19:169)
- översyn av systemet med bevistalan (bet. 2018/19:JuU15, punkt 7, rskr. 2018/19:170).

Stockholm den 17 september 2020

På justitieutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Andreas Carlson (KD), Petter Löberg (S), Adam Marttinen (SD), Maria Strömkvist (S), Johan Hedin (C), Linda Westerlund Snecker (V), Ellen Juntti (M), Katja Nyberg (SD), Carina Ödebrink (S), Johan Pehrson (L), Bo Broman (SD), Ingemar Kihlström (KD), Mikael Damsgaard (M), Sten Bergheden (M), Johanna Öfverbeck (MP) och Inga-Lill Sjöblom (S).

Avvikande meningar

1. Riksdagens skrivelser till regeringen - åtgärder under 2019 (S, V, MP)

Fredrik Lundh Sammeli (S), Petter Löberg (S), Maria Strömkvist (S), Linda Westerlund Snecker (V), Carina Ödebrink (S), Johanna Öfverbeck (MP) och Inga-Lill Sjöblom (S) anför:

När det gäller regeringens behandling av riksdagens tillkännagivanden har konstitutionsutskottet framhållit att utgångspunkten, i enlighet med den konstitutionella praxis som vuxit fram, bör vara att regeringen tillgodoser ett tillkännagivande. Om regeringen inte delar riksdagens mening i en fråga och inte har för avsikt att tillgodose riksdagens önskemål bör den underrätta riksdagen om detta inom den tidsgräns – när en sådan anges – som angetts i tillkännagivandet. Även skälen till att regeringen inte har tillgodosett tillkännagivandet bör då redovisas. Regeringen bör också, särskilt om det gått ett flertal år sedan ett tillkännagivande gjordes, redovisa sin bedömning av när riksdagsskrivelser antas bli slutbehandlade (bet. 2015/16:KU21 s. 21 f.).

Vi utgår från att regeringen respekterar riksdagens skrivelser och hanterar dem på ett skyndsamt sätt för att undvika onödig tidsåtgång när det gäller att behandla riksdagens tillkännagivanden. Samtidigt inser vi att en grundlig beredning av ett ärende kan ta tid.

Enligt vår bedömning har regeringen i huvudsak uppfyllt de krav som kan ställas på en redovisning av vilka åtgärder som man vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som har beretts av justitieutskottet. När det gäller vissa av de äldre tillkännagivandena, som i några fall gjordes för över fyra år sedan, kan det dock finnas visst utrymme för förbättringar i redovisningen. I dessa fall bör regeringen, i enlighet med det som konstitutionsutskottet tidigare uttalat, tydligare ange när tillkännagivandena kan förväntas bli slutbehandlade.

Vi delar inte uppfattningen att ett tillkännagivande inte kan anses vara slutbehandlat förrän de uppdrag som regeringen beslutat om med anledning av tillkännagivandet har slutredovisats. Enligt flera av de aktuella tillkännagivandena ska regeringen utvärdera eller utreda en viss fråga. Regeringen kan därvid enligt vår mening redan genom att t.ex. ge en myndighet i uppdrag att utvärdera eller redovisa en fråga uppfylla den begäran som ett tillkännagivande avser.

Den omständigheten att regeringen inte delar riksdagens mening i en fråga och inte har för avsikt att tillgodose riksdagens önskemål innebär inte heller att en punkt inte kan anses som slutbehandlad. Den skyldighet som regeringen har är, som framgår ovan, att underrätta riksdagen om man inte har för avsikt

att tillgodose riksdagens önskemål samt om skälen till detta. Dessutom noterar vi att regeringen i budgetpropositionen för 2020 redovisade flera av de nu aktuella tillkännagivandena som slutbehandlade och att det inte riktades några anmärkningar mot detta vid utskottets beredning av ärendet.

2. Riksdagens skrivelser till regeringen - åtgärder under 2019 (C, L)

Johan Hedin (C) och Johan Pehrson (L) anför:

Vi kan instämma i mycket av den kritik som utskottet uttalar när det gäller att flera äldre tillkännagivanden fortfarande inte är slutbehandlade. Däremot är vi tveksamma till den kritik som framförs mot dröjsmål med tillsättande av utredningar. Rör det sig om ett icke tidsatt tillkännagivande som riksdagen gjort riksdagsåret 2018/19 menar vi att det inte objektivt kan ses som ett orimligt dröjsmål om regeringen tillsätter en utredning nästföljande riksdagsår. Detta är inte en fråga som bör tas upp i samband med skrivelse 75 utan en fråga för mer allmän politisk debatt.

Vidare är även vi kritiska till att vissa tillkännagivande redovisas som slutbehandlade trots att de utredningar som tillsatts med anledning av tillkännagivandena ännu inte är klara. Det rör sig om följande tillkännagivanden:

- utvärdering av de sekretessbrytande bestämmelser som infördes 2013 för information om unga (bet. 2017/18:JuU18, punkt 6, rskr. 2017/18:175)
- utvärdering av möjligheterna att drogtesta barn under 15 år i syfte att säkerställa att sådana tester kan genomföras i tillräcklig omfattning (bet. 2017/18:JuU18, punkt 8, rskr. 2017/18:175)
- ett system med kronvittnen ska utredas (bet. 2018/19:JuU12, punkt 26, rskr. 2018/19:169)
- ett system med anonyma vittnen bör utredas (bet. 2018/19:JuU12, punkt 27, rskr. 2018/19:169)
- översyn av systemet med bevistalan (bet. 2018/19:JuU15, punkt 7, rskr. 2018/19:170).